

подолання проблем, гедоністична спрямованість цінностей молодіжної субкультури.

Висновки. Особистісна схильність до адиктивної поведінки формується поступово, в процесі онтогенезу. Причиною її виникнення є несприятлива соціальна ситуація розвитку дитини. Своєчасне виявлення та психологічна корекція цього особистісного новоутворення дозволить уникнути формування психологічної готовності до адиктивної поведінки. Методика виявлення дітей групи ризику адиктивної поведінки повинна визначити наявність психологічних, соціальних і біологічних факторів ризику адиктивної поведінки.

Література

1. Золотова Г. Д. Особливості соціально-педагогічної профілактики адиктивної поведінки серед дітей групи ризику. Вісник ЛНУ імені Т. Шевченка. 2010. № 9 (196). С. 92-101.

2. Максимова Н. Ю. Психологія адиктивної поведінки. Київ, 2002. 383 с.

3. Сердюк А. А. Профилактика наркотизма в системе народного образования: методические и организационные аспекты чтения спецкурсов Профилактика наркомании: организационные и методические аспекты / сост. И. П. Рущенко. Харьков: Финарт, 2002. С. 102-123.

УДК 316.346.32

А. П. КАЛЮЖНА, Л. О. ДАНИЛЬЧУК
Хмельницький національний університет

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ НЕПОВНОЛІТНІХ В УКРАЇНІ

За умов сучасних політичних і соціально-економічних трансформацій в Україні динамічно розвивається державна соціальна політика щодо дітей. Об'єктивно вимагають наукового обґрунтування стратегії й тактики дій державних і неурядових організацій задля благополуччя юних громадян з урахуванням досвіду організації соціальних взаємодій в

інтересах дітей в інших країнах, а також міжнародні зобов'язання України щодо забезпечення прав дітей. За таких обставин, великого значення набуває вивчення теоретичних основ, законодавчої бази, міжнародного досвіду організації соціально-правового захисту дітей.

Соціально-правовий захист особистості невід'ємно пов'язаний із соціальним регулюванням законодавчих норм. У правознавчій науці розрізняють два види соціального регулювання – державне і недержавне. Кожен з цих видів може бути нормативним чи індивідуальним і реалізується соціальними суб'єктами. Це індивіди та їх групи, з яких складається суспільство. Одним із найпоширеніших видів соціальних суб'єктів є соціальні організації – об'єднання людей, що спільно реалізують певні програми, завдання, цілі та працюють на підставі загально визнаних правил і процедур [3, с. 108]. Соціально-правовий статус дитини, формалізований параметрами сфери дитинства, визначає і становить концептуально та історично обумовлена система прав. У свою чергу існування правового статусу дитини дозволяє говорити про неї як суб'єкт права.

Соціально-правовий захист неповнолітніх – достатньо новий напрям не тільки педагогічної науки, а й діяльності суспільства. На часі засади соціально-правового захисту дітей, у тому числі й неповнолітніх, ще недостатньо розроблені українськими вченими, хоча розроблені завдання, які повинні вирішувати соціальні педагоги та соціальні працівники у своїй повсякденній діяльності та виокремлені історичні аспекти сприйняття прав дитини у суспільстві останнього століття.

Вивчення основ соціально-правового захисту неповнолітніх потребують переосмислення кращого зарубіжного досвіду діяльності різноманітних організацій та підготовки фахівців даного напрямку. І в Україні, і в зарубіжних країнах спочатку розробляються теоретичні засади соціально-правового захисту неповнолітніх, потім вони втілюються у практику роботи.

В Україні працює близько 500 різних громадських міжнародних і вітчизняних організацій, діяльність яких пов'язана чи дотична до проблеми соціально-правового захисту

неповнолітніх. Зауважимо, що їх внесок у соціально-правовий захист неповнолітніх значний та слугує державним структурам вагомую підтримкою.

Важливу роль у контексті правової допомоги відіграють громадські та міжнародні організації такі як МОМ, МОП, Дитячий фонд ООН «ЮНІСЕФ», Українська Гельсінська спілка з прав людини, Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та ін., які надають підтримку та здійснюють супровід щодо соціально-правового захисту дітей України.

Щодо протидії насильства над дітьми, у контексті соціально-правового захисту в Україні, вагомий внесок роблять міжнародні та громадські організації місія ОБСЄ в Україні, Дитячий фонд ООН «ЮНІСЕФ», Міжнародна організація ЕКПАТ, ГО «Ла Страда-Ураїна»; благодійні організації та фонди: Міжнародний фонд «Відродження», Український фонд «Благополуччя дітей» та ін.

На державному рівні соціальний захист дітей забезпечує Міністерство соціальної політики України через низку законів, розпорядчих актів та постанов. в Україні працює низка фондів та благодійних організацій, які займаються питаннями соціально-правового захисту неповнолітніх, серед них: Благодійний фонд «Приятелі дітей», Благодійна недержавна організація «СОС Дитячі Містечка Україна», Благодійна організація «Надія і житло для дітей» та ін.

Низка міжнародних, українських організації та благодійних фондів працює на вітчизняному ґрунті щодо соціально-правового захисту неповнолітніх у сфері охорони здоров'я: ВООЗ, Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Товариство Червоного Хреста України, Всеукраїнський благодійний фонд «Крона», Міжнародний благодійний фонд «Карітас України» та ін.

За результатами наукового практичного пошуку нами встановлено, що на території м.Хмельницький у контексті діяльності громадських організацій щодо соціально-правового захисту неповнолітніх працюють: Хмельницька обласна організація «Товариство Червоного хреста України»; всеукраїнський благодійний дитячий фонд «Щедрику Ведрику»; Хмельницький обласний фонд милосердя і здоров'я; МАА

Хмельницький Центр здорової молоді; Громадська організація «Подільська Правозахисна Фундація» та інші міжнародні та національні проекти.

Література

1. Ковчина І. М. Підготовка соціальних педагогів до соціально-правової роботи. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. 345 с.
2. Правознавство / за ред. Михайла Настюка. 2-ге вид. Львів : Світ, 1995. 272 с.
3. Правознавство : навч. посібник / А. М. Колодій, І. В. Опришко (керівники авт. кол.), С. Є. Демський та ін. ; за ред. В. В. Копейчикова. – 3-є вид., переробл. та допов. К., Юрінком Інтер, 2000. 640 с.

УДК 37.015

М. Ю. КОЗЛОВСЬКИЙ, Г. А. РІДКОДУБСЬКА
Хмельницький національний університет

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДЛІТКА

Сучасні темпи зростання швидкості інформаційних, економічних та соціальних процесів диктують нові парадигми процесів соціалізації, мобільності навчання та розвитку особистості.

Формуються нові вимоги до фахівців у всіх сферах професійної діяльності. Досліджуючи такий феномен як соціальна активність ми переконуємось, що високий рівень її сформованості збільшить можливості досягнення успіху, сприятиме самореалізації особистісній та професійній.

Людина істота соціальна і уся її життєдіяльність проходить у суспільстві – малих і великих групах, соціальних інститутах, формальних і неформальних соціальних осередках. Соціальна активність сприяє самоствердженню, кар'єрному